

BÁO CÁO THAM LUẬN

Hiện trạng và đề xuất giải pháp giao khoán đất lâm nghiệp trong các công ty lâm nghiệp trên địa bàn tỉnh Bắc Giang

Kính thưa Hội nghị !

Được sự giới thiệu của Ban tổ chức Hội nghị, Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Bắc Giang phát biểu tham luận với chủ đề “*Hiện trạng giao khoán đất lâm nghiệp trong các công ty lâm nghiệp tỉnh Bắc Giang*”, như sau:

Bắc Giang là một tỉnh miền núi trung du, thuộc vùng Đông Bắc Bộ, có diện tích rừng và đất lâm nghiệp là 161.177 ha chiếm 41,9 % tổng diện tích tự nhiên của toàn tỉnh, trong đó: rừng đặc dụng là 13.600,6 ha, rừng phòng hộ là 18.509,8 ha, rừng sản xuất là 129.066,6 ha. Trong những năm qua, công tác quản lý bảo vệ và phát triển rừng trên địa bàn tỉnh Bắc Giang được cả hệ thống chính trị từ tỉnh đến huyện, xã vào cuộc quyết liệt; đạt nhiều kết quả quan trọng, đóng góp vào sự phát triển kinh tế, xã hội chung của tỉnh. Tỉnh đã chú trọng công tác quy hoạch lâm nghiệp, xác định cụ thể phạm vi, diện tích của từng loại rừng; cơ cấu 03 loại rừng hiện nay cơ bản phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng thường xuyên được quan tâm chỉ đạo và có nhiều chuyển biến tích cực; tình hình vi phạm Lâm luật giảm dần qua các năm. Việc đầu tư thâm canh trồng rừng được quan tâm thực hiện; công tác quản lý giống lâm nghiệp được tăng cường; đã đưa một số giống mới vào trồng rừng, góp phần nâng cao năng suất, chất lượng rừng trồng ở địa phương.

Trên địa bàn tỉnh hiện nay có 04 doanh nghiệp là các công ty TNHH một thành viên lâm nghiệp và công ty TNHH hai thành viên lâm nghiệp đang quản lý 9.179,7 ha rừng và đất lâm nghiệp, cụ thể: Công ty TNHH MTV Lâm nghiệp Mai Sơn là 1.837,6 ha; công ty TNHH MTV LN Lục Nam là 2.783,8 ha; công ty TNHH 2TV Lâm nghiệp Lục Ngạn là 2.240,9 ha; công ty TNHH 2TV LN Yên Thế là 2.317,4 ha. Trong thời gian qua, công tác quản lý bảo vệ rừng và phát triển rừng được các công ty quan tâm triển khai thực hiện; đặc biệt là việc triển khai thực hiện chính sách khoán theo các Nghị định của Chính phủ: Số 01/CP ngày 04/01/1995 của Chính phủ ban hành quy định về việc khoán đất sử dụng vào mục đích sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản trong các doanh nghiệp nhà nước; số 135/2005/NĐ-CP ngày 08/11/2005 về việc giao đất khoán đất sản xuất nông nghiệp, đất rừng sản xuất, đất có mặt nước nuôi trồng thủy sản trong các nông trường quốc doanh, lâm trường quốc doanh; số 168/2016/ NĐ-CP ngày 27/12/2016 quy

định về khoán rừng tự nhiên, rừng trồng, đất rừng; vườn cây cao su, chè, cà phê, ca cao, quế và vườn cây lấy nhựa, tinh dầu, cây ăn quả lâu năm, diện tích mặt nước trong các Ban quản lý rừng đặc dụng, rừng phòng hộ.

Hiện nay, về cơ bản toàn bộ diện tích đất rừng sản xuất là rừng trồng đã được các công ty lâm nghiệp giao khoán đến đối tượng là cán bộ công ty, các hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn theo quy định của nhà nước, cụ thể:

- Diện tích khoán thực hiện đối với từng chính sách khoán:

+ Diện tích khoán theo Nghị định số 01/CP ngày 04/01/1995 của Chính phủ ban hành quy định về việc khoán đất sử dụng vào mục đích sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản trong các doanh nghiệp nhà nước là 23,7 ha (Công ty TNHH 2TV LN Yên Thế 23,7 ha).

+ Diện tích khoán theo Nghị định 135/2005/NĐ-CP ngày 08/11/2005 của Chính phủ về việc giao khoán đất nông nghiệp, đất rừng sản xuất và đất có mặt nước nuôi trồng thủy sản trong các nông trường quốc doanh, lâm trường quốc doanh là 373,4 ha (*Công ty TNHH MTV LN Mai sơn 262,2 ha; công ty TNHH 2TV LN Yên Thế 111,2 ha*);

+ Diện tích khoán theo Nghị định 168/2016/NĐ-CP của Chính phủ quy định về khoán rừng, vườn cây và diện tích mặt nước trong các Ban quản lý rừng đặc dụng, rừng phòng hộ và công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên nông, lâm nghiệp nhà nước là 6.887,5 ha (*Công ty TNHH MTV LN mai Sơn là 518,2 ha; công ty TNHH MTV LN Lục Nam là 2.775,5 ha; công ty TNHH 2TV LN Lục Ngạn là 1.910,1 ha; công ty TNHH 2TV LN Yên Thế là 1.683,6 ha*).

- Về hình thức khoán:

+ Giao khoán 50 năm: Tổng diện tích giao khoán là 23,7 ha thuộc quản lý của công ty TNHH 2TV LN Yên Thế;

+ Giao khoán theo chu kỳ cây trồng: Tổng diện tích khoán là 5.239,7 ha; trong đó: Công ty TNHH MTV LN Mai sơn là 780,4 ha; công ty TNHH MTV LN Lục Nam là 2.775,5 ha; công ty TNHH 2TV LN Lục Ngạn là 433,8 ha; công ty TNHH 2TV LN Yên Thế là 1.250 ha;

+ Khoán theo công đoạn sản xuất: Tổng diện tích khoán là 2.021,1 ha; trong đó: công ty TNHH 2TV LN Lục Ngạn là 1.476,3 ha; công ty TNHH 2TV LN Yên Thế là 544,8 ha.

Việc áp dụng các hình thức khoán theo Nghị định của Chính phủ: Số 01/CP ngày 04/01/1995; số 135/2005/NĐ-CP ngày 08/11/2005; số 168/2016/ NĐ-CP ngày 27/12/2016 đã mang lại hiệu quả thiết thực về kinh tế, xã hội và môi trường, cụ thể:

- Hiệu quả kinh tế: Việc các công ty lâm nghiệp sản xuất, kinh doanh rừng tập trung, thâm canh theo hướng bền vững; từ khâu trồng rừng - chăm sóc - quản lý bảo vệ - khai thác tiêu thụ sản phẩm – trồng lại rừng; đẩy mạnh áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật từ công tác giống cây trồng, cơ giới hóa trong phát thực bì, cuốc hố, khai thác rừng... góp phần tăng năng suất lao động, năng suất cây trồng (từ 75 - 80 m³ gỗ/ha/chu kỳ lên 110 - 125 m³ gỗ/ha/chu kỳ kinh doanh từ đó nâng cao hiệu quả sản xuất, kinh doanh góp phần nâng cao thu nhập cho cán bộ, công nhân của công ty.

- Hiệu quả về quản lý tài nguyên rừng và đất đai:

+ Việc quản lý, sử dụng đất đai đã có những chuyển biến tích cực; các công ty lâm nghiệp đã ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý đất đai giữa sổ sách trên bản đồ và thực địa; làm rõ về đất đai, tài sản trên đất, lập phương án sử dụng đất gắn với phương án sản xuất kinh doanh; xác định được diện tích cần thiết giữ lại, diện tích chuyển về địa phương quản lý, diện tích chuyển sang thuê; tổ chức sử dụng đất có hiệu quả hơn, tạo việc làm và nâng cao đời sống cho người lao động trong doanh nghiệp và người dân địa phương. Các doanh nghiệp đã có sự đổi mới cơ chế quản lý, quản trị doanh nghiệp, tạo quyền chủ động trong hoạt động sản xuất kinh doanh.

+ Công tác rà soát, xác định ranh giới, lập hồ sơ ranh giới sử dụng đất, đo đạc, lập bản đồ địa chính, lập phương án sử dụng đất đã được tỉnh quan tâm, chỉ đạo thực hiện thường xuyên, với mục đích xác định rõ phạm vi sử dụng đất, để quản lý chặt chẽ quỹ đất đã giao, cho thuê sử dụng; hạn chế và ngăn ngừa tình trạng tranh chấp, lấn chiếm đất đai của các đối tượng sử dụng đất có nguồn gốc từ nông, lâm trường. Tạo điều kiện phát huy hiệu quả sử dụng đất theo đúng quy định của pháp luật; việc xác định ranh giới, lập hồ sơ ranh giới sử dụng đất, đo đạc, lập bản đồ địa chính, lập phương án sử dụng đất cho các tổ chức đã cơ bản đáp ứng yêu cầu quản lý Nhà nước về đất đai, là cơ sở pháp lý để các tổ chức sử dụng đất có nguồn gốc từ nông, lâm trường sử dụng đất theo đúng quy định của pháp luật, hạn chế tranh chấp, lấn chiếm đất đai

+ Tất cả 04 công ty gồm: Công ty lâm nghiệp Yên Thế, Công ty lâm nghiệp Lục Ngạn, Công ty lâm nghiệp Mai Sơn và Công ty lâm nghiệp Lục Nam đã được phê duyệt phương án sử dụng đất và hoàn thành công tác công tác đo đạc, lập bản đồ địa chính. Hiện nay đã cấp được giấy chứng nhận quyền sử dụng đất cho 03/04 công ty với tổng diện tích là 6.540,06 ha cho công ty lâm nghiệp Yên Thế, công ty lâm nghiệp Lục Ngạn và công ty lâm nghiệp Mai Sơn (trong đó: công ty lâm nghiệp Yên Thế 2.340,98 ha, công ty lâm nghiệp Lục Ngạn 2.241,54 ha, công ty lâm nghiệp Mai Sơn 1.957,54 ha).

- Hiệu quả xã hội: Tạo việc làm và tăng thu nhập cho hàng trăm lao động địa phương trong các hoạt động trồng, chăm sóc, bảo vệ và khai thác rừng trồng, góp phần ổn định kinh tế xã hội của địa phương; việc lựa chọn giống cây trồng

đem lại hiệu quả kinh tế cao thúc đẩy mô hình, định hướng cho người dân địa phương lựa chọn giống cây trồng phù hợp trên đất của người dân được nhà nước giao tự kinh doanh.

Kính thưa Hội nghị !

Bên cạnh những kết quả đạt được, thực trạng giao khoán đất lâm nghiệp trong các công ty lâm nghiệp trên địa bàn tỉnh Bắc Giang hiện nay còn một số tồn tại, hạn chế sau:

- Mặc dù trong quá trình tổ chức giao khoán cho người dân theo Nghị định số 135/2005/NĐ-CP và Nghị định số 168/2016/ NĐ-CP của Chính phủ mang lại lợi ích kinh tế, xã hội cho Nhà nước, doanh nghiệp và người dân trên địa bàn. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện giao khoán trồng rừng theo chu kỳ kinh doanh còn tồn tại, hạn chế là chi phí cho công tác quản lý, bảo vệ đất đai, hợp đồng khoán lớn; dễ phát sinh tranh chấp, lấn chiếm đất lâm nghiệp. Các hành vi phạm hợp đồng chủ yếu của bên B (bên nhận khoán) dẫn đến mất nhiều thời gian, công sức và tiền của giải quyết do phải khởi kiện ra toà dân sự, có trường hợp còn phải tổ chức cưỡng chế thi hành án.

- Một số đối tượng lợi dụng hợp đồng khoán trồng rừng theo chu kỳ kinh doanh để lấy cớ là có công khai hoang, phục hoá, tự nhận diện tích đất nhận khoán là của mình; sau khi thanh lý hợp đồng khoán, lợi dụng việc khai thác hưởng lợi rừng khoán để trồng cây tranh chiếm đất; lợi dụng hợp đồng khoán để đơn thư, khiếu kiện đòi đất.

- Việc tổ chức sản xuất kinh doanh, nhất là áp dụng các tiến bộ Khoa học công nghệ vào sản xuất, xây dựng vùng nguyên liệu tập trung, trồng rừng thâm canh gỗ lớn và chuyển hóa rừng trồng kinh doanh gỗ nhỏ sang kinh doanh gỗ lớn cũng như việc thực hiện quản lý rừng bền vững rất khó khăn khi thực hiện khoán trồng rừng theo chu kỳ. Diện tích khoán trồng rừng theo chu kỳ càng nhiều thì hiệu quả sản xuất kinh doanh càng thấp do phát sinh bộ máy quản lý và chi phí giải quyết các vi phạm.

- Các công ty lâm nghiệp thực tế hoạt động không hiệu quả, quản lý đất đai yếu kém, khi chuyển thành Công ty THHH hai thành viên trở lên gặp nhiều khó khăn, không phát huy được nguồn vốn. Sau khi sắp xếp, chuyển đổi chưa thích nghi với cơ chế hoạt động như các doanh nghiệp tư nhân; quá trình đổi mới, thích nghi với mô hình hoạt động mới còn chậm.

Kính thưa Hội nghị !

Để tiếp tục nâng cao hiệu quả sản xuất, kinh doanh trong các công ty lâm nghiệp trên địa bàn tỉnh, Sở Nông nghiệp và Môi trường đề xuất một số giải pháp trọng tâm trong thời gian tới được xác định cụ thể như sau:

Một là: Tiếp tục sắp xếp, đổi mới và phát triển nâng cao hiệu quả hoạt động của công ty nông lâm nghiệp theo Nghị quyết số 30-NQ/TW ngày 12/3/2014 của Bộ Chính trị về tiếp tục sắp xếp, đổi mới và phát triển, nâng cao hiệu quả hoạt động của công ty nông, lâm nghiệp và được Chính phủ quy định cụ thể tại Nghị định số 118/2014/NĐ-CP ngày 27/12/2014, Nghị định số 04/2024/NĐ-CP về sắp xếp, đổi mới và phát triển, nâng cao hiệu quả hoạt động của công ty nông, lâm nghiệp, cụ thể là sớm hoàn thành việc sắp xếp, chuyển đổi Công ty TNHH một thành viên lâm nghiệp Mai Sơn và Lục Nam.

Hai là: Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng về việc sắp xếp, đổi mới công ty nông, lâm nghiệp: Các cấp ủy, tổ chức đảng ở địa phương, công ty lâm nghiệp tiếp tục quán triệt sâu sắc mục tiêu, quan điểm, nhiệm vụ, giải pháp thực hiện việc sắp xếp, đổi mới các Công ty lâm nghiệp theo Nghị quyết số 30-NQ/TW và Kết luận số 82-KL/TW. Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền đến người lao động tại doanh nghiệp nhất là lao động nhận khoán, lao động là người dân tộc thiểu số; công tác dân vận, vận động người lao động, đồng bào dân tộc thiểu số thực hiện tốt các chủ trương, đường lối của đảng, chính sách pháp luật của nhà nước để phát triển kinh tế xã hội, xóa đói giảm nghèo, giữ vững quốc phòng, an ninh, chính trị, trật tự an toàn xã hội. Thường xuyên kiểm tra, giám sát kết quả thực hiện Nghị quyết để kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai thực hiện.

Ba là: Các Công ty phải có phương án đổi mới cơ chế quản lý sản xuất, kinh doanh, nâng cao trình độ, kỹ năng quản trị doanh nghiệp, gắn trách nhiệm của người quản lý doanh nghiệp, đặc biệt là người đứng đầu với kết quả hoạt động của doanh nghiệp, đáp ứng yêu cầu bảo toàn, phát triển vốn nhà nước, tinh gọn bộ máy. Kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm hành vi vi phạm, thiếu trách nhiệm trong quản lý, quản trị doanh nghiệp. Hoàn thành việc sắp xếp, đổi mới đối với Công ty TNHH một thành viên lâm nghiệp Lục Nam và Mai Sơn đảm bảo theo quy định; đồng thời, kêu gọi nhà đầu tư chiến lược, có đủ năng lực để đầu tư, khai thác quỹ đất tại các công ty.

Bốn là: Nâng cao hiệu quả về quản lý, sử dụng đất đai: Tăng cường công tác quản lý sử dụng đất có nguồn gốc từ các nông lâm trường theo quy định hiện hành; tập trung xử lý các trường hợp cho thuê, cho mượn, lấn chiếm, tranh chấp, liên doanh liên kết, hợp tác đầu tư và xử lý vi phạm pháp luật về đất đai, không để xảy ra tình trạng khiếu kiện khiếu nại kéo dài. Hoàn thiện việc rà soát đất đai, cắm mốc ranh giới, phê duyệt phương án sử dụng đất, lập hồ sơ địa chính cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, ký hợp đồng thuê đất, bàn giao đất về địa phương quản lý theo quy định.

Năm là: Đổi mới cơ chế quản lý, bảo vệ và phát triển rừng: Tập trung rà soát các chính sách đã ban hành trong lĩnh vực lâm nghiệp; trên cơ sở đó tổng hợp, ban hành thống nhất một chính sách để thực hiện, trong đó quy định mức, hồ sơ, trình tự thực hiện hỗ trợ cụ thể và mở rộng đối tượng thụ hưởng tới đa nhằm khuyến khích trong hoạt động bảo vệ rừng và phát triển rừng.

Kính thưa Hội nghị !

Ngoài các giải pháp đã nêu trên, Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Bắc Giang đề xuất, kiến nghị một số nội dung sau:

- Đề nghị Chính phủ: Đề nghị Chính phủ xem xét chỉnh sửa, bổ sung hoặc thay thế chính sách khoán theo Nghị định 01-CP, khoán theo Nghị định 6 135/NĐ-CP, khoán theo Nghị định 168 NĐ/CP để đảm bảo phù hợp với tình hình thực tế, theo đúng quy định của Luật Đất đai 2024 và Luật Doanh nghiệp.

- Ngân hàng Nhà nước Việt Nam chủ trì phối hợp với Bộ Tài chính hướng dẫn xử lý về các khoản vay nợ cũ của các công ty nông, lâm nghiệp; đề xuất bổ sung, sửa đổi cơ chế xử lý các khoản nợ cũ kể cả nợ gốc, nợ lãi của các công ty lâm nghiệp theo quy định tại Nghị định số 118/2014/NĐ-CP của Chính phủ.

Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Bắc Giang báo cáo nội dung tham luận theo sự phân công của ban tổ chức với chủ đề “*Hiện trạng giao khoán đất lâm nghiệp trong các công ty lâm nghiệp tỉnh Bắc Giang*” rất mong nhận được sự quan tâm chia sẻ của các quý vị đại biểu tham dự hội nghị./.